

ENSIMMÄISEN VALLANKUMOUKSELLISEN
KANSALAISSODAN KAUSI

KIINALAISEN YHTEISKUNNAN LUOKISTA

(Maaliskuu 1926)

Tämä Mao Tse-tungin kirjoitus suuntautui kahta silloin puolueessa esiintynyttä poikkeamaa vastaan. Ensimmäisen poikkeaman kannattajat, joita edusti Tšen Tu-hsiu, pyrkivät yhteistyöhön vain kuomintang-puolueen kanssa, mutta unohtivat talonpoikaiston. Se oli oikeisto-oppportunismia. Toisen poikkeaman kannattajat, joita edusti Tšang Kuo-tao, kiinnittivät huomiota vain työväenliikkeeseen ja niinkään unohtivat talonpoikaiston. Se oli »vasemmisto»-oppportunismia. Kummankin opportunistisen virtauksen kannattajat tajusivat vallankumouksen puolella taistelleiden voimien riittämättömyyden, mutta eivät tietäneet, mistä tarpeellisia voimia oli etsittävä, mistä liittolaisjoukko oli löydettävissä. Mao Tse-tung osoitti, että Kiinan proletariaatin suurilukuisin ja uskollisin liittolainen on talonpoikaisto, ja ratkaisi siten Kiinan vallankumouksen mitä tärkeimmän kysymyksen — liittolaiskysymyksen. Samalla hän näki ennakolta, että kansallisen porvariston, joka siihen aikaan oli horjuva luokka, riveissä tulee vallankumouksen nousukaudella tapahtumaan kahtiajako ja että sen oikea sivusta luisuu imperialismin leiriin. Vuoden 1927 tapahtumat näyttävät tämän toteen.

Ketkä ovat vihollisiamme ja ketkä ystäviämme? Siinä kysymys, jolla vallankumouksessa on ensiarvoinen merkitys. Perussyy, minkävuoksi kaikki Kiinassa aikaisemmin käydyt vallankumoustaistelut tuottivat vain hyvin vähäisiä tuloksia, oli

siinä, että vallankumoukselliset eivät osanneet liittää ympärilleen todellisia ystäviään iskeäkseen todellisia vihollisiaan. Vallankumouksellinen puolue on joukkojen johtaja, eikä historiassa ole tapausta, jolloin vallankumous, jota kumouspuolue on johtanut väärää tietä, ei olisi kärsinyt tappiota. Saadaksemme varmuuden siitä, että me emme johda vallankumousta väärää tietä ja saavutamme ehdottomasti menestyksen, meidän on osattava liittää ympärillemme todelliset ystävämme antaaksemme iskun todellisille vihollisillemme. Voidaksemme erottaa todelliset ystävät todellisista vihollisista on pääpiirtein eriteltävä kiinalaisen yhteiskunnan luokkien taloudellinen asema ja niiden suhde vallankumoukseen.

Mitkä ovat kiinalaisen yhteiskunnan eri luokkien luonteenomaiset piirteet?

Tilanherrojen luokka ja comprador-porvaristo. Taloudellisesti takapajuisessa, puolisiirtomaan asemassa olevassa Kiinassa ovat tilanherrat ja comprador-porvaristo kansainvälisen porvariston vasalleja sanan täydessä mielessä. Näiden luokkien olemassaolo ja kehitys riippuvat imperialismin eduista. Nämä luokat edustavat kaikkein takapajuisimpia ja taantumuksellisimpia tuotantosuhteita ja ovat esteenä Kiinan tuotantovoimien kehitykselle. Niiden edut eivät mitenkään käy yhteen Kiinan vallankumouksen tavoitteiden kanssa. Tämä koskee varsinkin suuria tilanherroja ja suuria compradoreja, jotka ovat aina imperialismin puolella ja ovat äärimmäisen vastavallankumouksellinen voima. Heidän poliittisia edustajiaan ovat natsionalistit¹ ja oikeisto-kuomintangilaiset.

Keskiporvaristo. Se edustaa kapitalistisia tuotantosuhteita Kiinassa. Sen suhde Kiinan vallankumoukseen on ristiriitainen: tuntien kipeästi itseensä kohdistuneet ulkomaisen pääoman iskut ja militaristien sorron se näkee etujensa vaativan vallankumousta ja suhtautuu hyväksyvästi imperialismia ja milita-

risteja vastaan suuntautuvaan vallankumoukselliseen liikkeeseen; mutta heti kun kotimaan proletariaatti alkaa rohkeasti ja päättävästi osallistua vallankumoukseen, kun kansainvälinen proletariaatti alkaa antaa vallankumoukselle aktiivista apua ulkoapäin, kun keskiporvaristo alkaa tuntea, että sen kallemman unelman toteutuminen — kohoaminen suurporvariston asemaan — on uhan alainen, syntyy siinä epäröintiä vallankumouksen suhteen. Keskiporvaristo on niin sanottua kansallista porvaristoa. Sen poliittinen tavoite on yhden luokan — kansallisen porvariston — hallitsema valtio.

Eräs, joka nimittää itseään Tai Tši-taon² »oikeauskoiseksi kannattajaksi», on julistanut pekingiläisessä Tšen Pao lehdestä:³ »Nostan vasemman käteni murskaamaan imperialismia ja oikean murskaamaan kommunistista puoluetta». Nämä sanat ilmaisevat selkeällä tavalla kansallisen porvariston ristiriitaisen asenteen ja sen kokeman pelon. Tämä luokka vastustaa kansan menestystä koskevan kuomintangin periaatteen tulkitsemista luokkataistelun opin näkökulmasta, kuomintangin liittopolitiikkaa Venäjän kanssa sekä kommunistien⁴ ja vasemmistoinesten päästämistä kuomintangiin. Mutta tämän luokan pyrkimys kansallisen porvariston hallitseman valtion perustamiseen ei ole mitenkään toteutettavissa, sillä nykyisellä kansainvälisellä tilanteella on ominaista maailmassa käynnissä oleva ankara taistelu kahden jättimäisen voiman, vallankumouksen ja vastavallankumouksen, välillä. Nämä kaksi jättimäistä voimaa ovat nostaneet kaksi lippua: toinen niistä on vallankumouksen punainen lippu, jonka III Internationale on kohottanut korkealle, kutsuen maailman kaikkia sorrettuja luokkia yhtymään lippunsa alle; toinen on vastavallankumouksen valkoinen lippu, jonka Kansainliitto on nostanut, kutsuen maailman kaikkia vastavallankumouksellisia voimia yhtymään lippunsa alle. Väliluokkien keskuudessa tapahtuu välttämättä hyvin pian kahtiajako: toiset menevät vasemmalle — vällan-

kumoukseen, toiset oikealle — vastavallankumoukseen. Niiden on mahdotonta ottaa »itsenäistä» asennetta. Senvuoksi Kiinan keskiporvariston ajatus »itsenäisestä» vallankumouksesta, jossa tämä luokka esiintyisi päätekijänä, on pelkkää harhakuvitelmaa.

Pikkuporvaristo. Siihen kuuluvat sellaiset väestökerrokset kuin itsenäiset talonpojat⁵, käsityöliikkeiden omistajat, alemmat sivistyneistökerrokset — ylioppilaat, keski- ja alkeiskoulujen opettajat, pikkuvirkamiehet, alemmat toimistovirkailijat, pienet asianajajat ja pikkukauppiaat. Pikkuporvaristo ansaitsee vakavaa huomiota niin lukumääränsä kuin myös luokaluonteensa vuoksi. Sekä itsenäiset talonpojat että käsityöliikkeiden omistajat harjoittavat taloutta, jolle ovat ominaisia tuotannon vähäiset mittasuhteet. Vaikka pikkuporvariston eri kerrokset ovat yhtäläisessä, pikkuporvaristolle ominaisessa taloudellisessa asemassa, ne jakautuvat siitä huolimatta kolmeen ryhmään.

Ensimmäisen ryhmän muodostavat ihmiset, joilla on jonkinlaista varallisuutta; toisin sanoen heille jää omien tarpeiden tyydyttämisen jälkeen päivittäin tietty ylijäämä heidän ruumiillisen tai henkisen työnsä tuottamasta tulosta. Näillä ihmisillä on pyrkimys rikastumiseen erittäin voimakas, ja he ovat kaikkein innokkaimpia kumartamassa »hänen ylhäisyyttään» Tšao Kung-mingia⁶. Unelmoimatta suuresta rikkaudesta he pyrkivät kuitenkin nousemaan keskiporvariston asemaan. Nähdessään vauraita, arvonantoa nauttivia isäntämiehiä heille useinkin tulee sylki suuhun kateudesta. Nämä ihmiset ovat pelkureita: he pelkäävät viranomaisia, mutta myös vallankumousta. Ollen taloudelliselta asemaltaan hyvin lähellä keskiporvaristoa he ovat taipuvaisia uskomaan keskiporvariston propagandaan ja suhtautuvat vallankumoukseen epäluuloisesti. Tämä ryhmä muodostaa pikkuporvariston vähäisen osan ja sen oikeistosiiven.

Toiseen ryhmään kuuluu sellainen väki, jonka taloudellinen asema suo mahdollisuuden tyydyttää pääpiirteissään omat tarpeet. Nämä ihmiset eroavat huomattavasti ensimmäiseen ryhmään kuuluvista. Hekin haaveilevat rikastumisesta, mutta Tšao Kung-ming ei sitä salli, ja imperialismin, militaristien, feodaalitalanherrojen ja suuren comprador-porvariston viime aikoina huomattavasti tehostama sorto on saanut heidät tuntemaan, että entiset ajat ovat olleet ja menneet. He oivaltavat, että tehdessään nykyisin yhtä paljon työtä kuin aikaisemminkin, he tulevat töintuskin toimeen. Nyt heidän täytyy sitä varten pidentää työpäiväänsä, raataa aamuhämärästä iltahämärään, kaksinkertaistaa ponnistuksensa. Ja he alkavat napista: nimittelevät ulkomaalaisia »merentakaisiksi piruiksi», militaristeja »päärosvoiksi», tuhaoja ja lesenejä * »nylkyreiksi». Mitä imperialismin- ja militarisminvastaiseen liikkeeseen tulee, niin he suhtautuvat epäröivästi tämän liikkeen lopulliseen menestykseen (ulkomaalaisten ja militaristien mahti on mukana liian suuri) ja uskaltamatta osallistua siihen pitävät viisaampana pysyä puolueettomuuden kannalla, mutta eivät suinkaan esiinny vallankumousta vastaan. Tämä ryhmä on hyvin monilukuinen: se muodostaa noin puolet koko pikkuporvaristosta.

Kolmanteen ryhmään kuuluu sellainen väki, jonka elinehdot huononevat päivä päivältä. Suuri osa näistä ihmisistä on joskus yleensä puhuen ollut aineellisesti turvatussa asemassa, mut-

* Tuhao ja lesen — tilanherroja ja maalaisporhoja, Kiinan talonpoikaiston säälimättömmimpiä riistäjiä ja sortajia.

Riistäen talonpoikia — vuokra- ja puolivuokraviljelijöitä, ollen kiinteässä yhteydessä paikallisiin taantumuksellisiin viranomaisiin, tuhaot ja lesenit olivat todellisia valtiaita, jotka käyttelivät tuomio- ja rankaisuvaltaa vanhan Kiinan maaseudulla kenenkään valvomatta.

»Militaristit, byrokraatit, tuhaot ja lesenit — kirjoittaa Mao Tse-tung teoksessaan »Miten luokka-asema maaseudulla on määriteltävä» — ovat tilanherraluokan poliittisia edustajia ja kaikkein katalimpia tilanherrojen joukossa.»

ta heidän toimeentulonsa on tullut yhä vaikeammaksi ja nyt he ovat painumassa pohjaan. Joka kerta, kun he vuoden lopussa tekevät tilinpäätöstä taloudellisesta toiminnastaan, he huudahtavat kauhuissaan: »Voi, taaskin tappiota!» Ja kun he aikaisemmin olivat eläneet siedettävästi, mutta painuivat sitten vuosi vuodelta yhä alemmaksi, velkaantuivat ja joutuivat vihdoin elämään kurjuudessa, niin heille, kuten sanotaan, »pelkkä ajatuskin tulevaisuudesta nostaa otsalle kylmän hien». Nämä ihmiset kokevat erittäin suuria moraalisia kärsimyksiä sen vuoksi, että heillä on elävät muistot menneistä päivistä, jotka olivat niin erilaisia kuin nykyiset. He esittävät tärkeää osaa vallankumousliikkeessä, sillä heitä on aika paljon. Se on pikkuporvariston vasemmistosiiپی.

Rauhan aikana nuo pikkuporvariston kolme ryhmää suhtautuvat vallankumoukseen eri tavoin, mutta kun tulee sota-aika, ts. vallankumouksen nousukausi ja voiton sarastus on jo näkyvissä, niin vallankumoukseen osallistuvat pikkuporvariston vasemmistoainesten ohella sen keskustakerroksetkin; jopa oikeistoainestenkin, jotka proletariaatin ja pikkuporvariston vasemmistoainesten kumousaalto tempaa mukaansa, on pakko liittyä vallankumoukseen. Vuoden 1925 toukokuun 30 päivän liikkeen ⁷ ja eri paikoilla saatu talonpoikaisliikkeen kokemus osoittaa tämän väitteen oikeaksi.

Puoliproletariaatti. Puoliproletariaatin joukkoon katsomme tässä kuuluviksi: 1) puolivuokraviljelijäin ⁸ valtavan enemmistön; 2) köyhät talonpojat; 3) pienet käsityöläiset; 4) kauppa-apulaiset ⁹; 5) katukaupustelijat. Puolivuokraviljelijäin valtava enemmistö muodostaa yhdessä köyhien talonpoikien kanssa hyvin suurilukuisen joukon. Ja se mitä sanotaan talonpoikaiskysymykseksi, on pääasiassa näiden väestökerrosten kysymys. Puolivuokraviljelijäin, köyhien talonpoikien ja pienten käsityöläisten taloudelle ovat ominaisia vieläkin pienemmät tuotannon mittasuhteet. Vaikka puolivuokraviljelijäin

samoin kuin köyhien talonpoikien valtava enemmistö on puoliproletariaattia, niin nämä kaksi ryhmää yhdessä jakautuvat puolestaan taloudelliselta asemaltaan ylempään, keski- ja alimpaan ryhmään. Puolivuokraviljelijäin elämä on raskaampaa kuin itsenäisten talonpoikien, sillä heillä riittää omaa viljaa tavallisesti vain noin puoleksi vuodeksi, ja lisävarojen saamiseksi heidän on pakko vuokrata lisää vierasta maata tai osittain myydä työvoimaansa tahi vihdoin harjoittaa pikkukauppaa. Kevään lopussa ja kesän alkaessa, jolloin vanha sato on lopussa ja uusi vielä kasvamassa, heidän on lainattava rahaa kiskurikoroilla ja ostettava elintarvikkeita korkeilla hinnoilla. Tämä osa talonpoikaistoa on luonnollisestikin vaikeammassa asemassa kuin itsenäiset talonpojat, jotka eivät ole kenestäkään riippuvaisia, mutta puolivuokraviljelijäin toimeentulo on kuitenkin parempi kuin köyhien talonpoikien. Köyhät talonpojat, joilla ei ole omaa maata, vaan joiden on viljeltävä vierasta maata, saavat työstään vain puolet tämän maan antamasta sadosta tai vieläkin vähemmän. Vaikka puolivuokraviljelijät saavat samoin vain puolet tai vieläkin vähemmän vuokralle ottamansa lisämaan sadosta, niin omasta maastaan he saavat koko sadon. Tämän vuoksi puolivuokraviljelijät ovat mieleltään valankumouksellisempia kuin itsenäiset talonpojat, mutta vähemmän vallankumouksellisia kuin köyhät talonpojat.

Köyhät talonpojat ovat tilanherrojen riistämiä vuokraviljelijöitä. Taloudelliselta asemaltaan voidaan köyhät talonpojat jakaa kahteen ryhmään. Ensimmäisellä ryhmällä on suhteellisen riittävästi maatalouskalustoa ja jonkin verran rahavaroja. Nämä talonpojat saavat sadosta osan, joka joskus nousee puoleen heidän työnsä tuoton yhteismäärästä. Puuttuvat varat he hankkivat erilaisten toisarvoisten kasviksien viljelyllä, kalastuksella, siipikarjaa ja sikoja kasvattamalla ja työvoimansa osittaisella myynnillä, hankkien näin jotenkuten toimeentulonsa. Vaikeissa aineellisissa olosuhteissa eläen he ajattelevat

vain, miten voisivat kestää uuteen satoon saakka. Heidän elämänsä on raskaampaa kuin puolivuokraviljelijäin, mutta kuitenkin helpompaa kuin köyhien talonpoikien toisen ryhmän. Toiseen ryhmään kuuluvilla köyhillä talonpojilla ei ole riittävää maatalouskalustoa eikä rahavaroja, heillä on puute lannoitteista, he saavat niukkoja satoja ja vuokransa maksettuaan heille ei jää juuri mitään jäljelle. Tämän vuoksi heidän on vieläkin useammin turvaututtava työvoimansa myyntiin. Nälkävuosina ja vaikeina kuukausina he pyytävät sukulaisiltaan ja ystäviltaan lainaksi joitakin mittoja viljaa kestääkseen edes muutaman päivän; velat kasvavat yhä ja muuttuvat sietämättömäksi taakaksi. Tämä köyhien talonpoikien ryhmä muodostaa talonpoikaiston kaikkein kovaosaisimman joukon. Se on hyvin altis vallankumoukselliselle propagandalle.

Puoliproletariaattiin laskemme kuuluvaksi myös pienet käsi-työläiset, sillä vaikka heillä onkin alkeelliset tuotannonvälineet ja heitä pidetään »vapaiden» ammattien harjoittajina, niin heidänkin on usein pakko myydä työvoimaansa; heidän taloudellinen asemansa vastaa likipitään köyhien talonpoikien asemaa. Perheen elatusmenojen raskas taakka, juopa ansiotulojen ja välttämättömien elinkustannusten välillä, ainainen puute ja pelko työn menettämisestä — kaikki tämäkin lähentää heitä köyhiin talonpoikiin.

Kauppa-apulaiset ovat liikelaitosten palkkatyöntekijöitä, jotka ylläpitävät perheitään vaatimattomalla palkalla; mutta kun tavaroiden hinnat kohoavat vuodesta vuoteen ja palkkaa korotetaan useinkin vain kerran muutamassa vuodessa, valittavat nämä ihmiset alituisesti kohtaloaan. Heidän asemansa ei eroa mitenkään köyhien talonpoikien ja pienten käsityöläisten asemasta, ja he ovat hyvin alttiita vallankumoukselliselle propagandalle.

Katukaupustelijoilla, niin kulkukauppiaille kuin tiskeiltä myyjilläkin, on mitättömän pieni pääoma ja he ansaitsevat niin

vähän, että se ei riitä toimeentuloon. He ovat likipitäen samantapaisessa asemassa kuin köyhät talonpojat ja yhtäläisesti kiinnostuneet vallankumouksesta, joka muuttaisi vallitsevan asiain-tilan.

Proletariaatti. Kiinan nykyinen teollisuusproletariaatti käsittää noin kaksi miljoonaa henkeä. Nykyisen teollisuusproletariaatin vähälukuisuus johtuu maan taloudellisesta takapajuisuudesta. Nämä työläiset toimivat pääasiassa viidellä alalla — rautatieliikenteessä, vuoriteollisuudessa, meriliikenteessä, tekstiili- ja laivanrakennusteollisuudessa. Huomattava osa heistä on ulkomaalaisten yrittäjien orjuudessa. Ja vaikka teollisuusproletariaatin lukumäärä ei olekaan suuri, niin juuri se olennoi uusia tuotantosuhteita ja on nykyisen Kiinan edistyksellisin luokka, josta on tullut vallankumousliikkeen johtava voima. Tutkittaessa neljän viime vuoden kuluessa tapahtuneita lakkoja, esimerkiksi merimiesten¹⁰, rautatieläisten¹¹, Kailanin hiilikaivostyöläisten ja Tsiaotson¹² kaivostyöläisten lakkoja, Šamienin¹³ lakkoja, samoin Šanghaissa ja Hongkongissa¹⁴ vuoden 1925 toukokuun 30 päivän tapahtumien jälkeen käytyjä suuria lakkotaisteluja, saadaan vakuuttava kuva teollisuusproletariaatin suuresta merkityksestä Kiinan vallankumouksessa. Sellaista osaa teollisuusproletariaatti voi esittää ensinnäkin keskittyneisyytensä ansiosta; mikään muu ihmisryhmä ei vedä sille vertoja keskittyneisyyden asteessa. Toiseksi se voi esittää sellaista osaa siitä syystä, että teollisuustyöläiset ovat kaikkein vaikeimmassa taloudellisessa asemassa. Heillä ei ole tuotannonvälineitä, heille on jäänyt vain työvoimansa; heillä ei ole minkäänlaista toivoa rikastumisesta; imperialistit, militaristit ja porvaristo kohtelevat heitä äärimmäisen kovakouraisesti, ja tämän vuoksi he ovat erittäin kykeneviä taisteluun. Kaupunkien kulien voimat ansaitsevat myös vakavaa huomiota. Tämän ryhmän enemmistön muodostavat satamatyöläiset ja rikkaat; siihen kuuluvat ihmiset eivät omista mitään muuta

kuin työvoimansa. Taloudelliselta asemaltaan he ovat lähellä teollisuustyöläisiä ja jäävät näistä jälkeen vain keskittyneisyytensä asteessa ja tuotannossa esittämänsä osan tärkeydessä.

Uudenaikainen kapitalistinen maatalous on Kiinassa vielä heikosti kehittynyt. Maalaisproletariaatilla tarkoitetaan joko vakinaisina tai kuukausi- tai päiväpalkalla työskenteleviä palkollisia. Näillä palkollisilla ei ole maata eikä maatalouskalustoa, ei myöskään minkäänlaisia rahavaroja, ja he voivat tulla toimeen vain myymällä työvoimaansa. Työpäivän pituuteen, ansioiden pienuuteen, kurjiin työehtoihin ja vakinaisen työnsaannin epävarmuuteen nähden he ovat vieläkin huonommassa asemassa kuin muut työläiset. Tämä maaseutuväestön ryhmä kärsii mitä raskainta puutetta ja sen asema talonpoikaisliikkeessä on yhtä tärkeä kuin köyhien talonpoikienkin.

Lisäksi on vielä melkoinen ryhmä raiteiltaan suistuneita aineksia. Näihin kuuluvat maansa menettäneet talonpojat ja käsityöläiset, joilla ei ole mahdollisuutta työnsaantiin. He kuuluvat yhteiskunnan kovaosaisimpiin aineksiin.

Heillä on kaikkialla salaisia järjestöjä. Sellaiset seurukset kuin »Kolminaisuus» («Sanhohuei») Fukienin ja Kuantungin maakunnissa, »Veljesseura» («Kolaohuei») Hunanin, Hupen, Kueitšoun ja Setšuanin maakunnissa, »Suurten miekkokojen seura» («Tataohuei») Anhuein, Honanin ja Šantungin maakunnissa, »Siveellisyyden seura» («Tsailihuei») Tšilin maakunnassa ja kolmessa itäisessä maakunnassa, »Sininen yhteisö» («Tsingpang») Šanghaiissa ja eräillä toisilla paikkakunnilla¹⁵, olivat keskinäisapujärjestöjä valtiollisessa ja taloudellisessa taistelussa. Tämän ryhmän asioiden järjestäminen on eräs Kiinan vaikeimmista ongelmista. Nuo ihmiset pystyvät mitä rohkeimpaan taisteluun, mutta heillä on taipumusta tuhotöihin. Jos heitä johdetaan oikein, saattaa heistä tulla vallankumouksellinen voima.

Kaikesta edellä sanotusta näkyy, että kaikki militaristit, byrokraatit, compradorit ja suuret tilanherrat, jotka vetävät yhtä köyttä imperialistien kanssa, samoin heistä riippuvainen sivistyneistön taantumuksellinen osa ovat vihollisiamme. Teollisuusproletariaatti on vallankumouksemme johtava voima. Koko proletariaatti ja pikkuporvaristo ovat lähimpiä ystäviämme. Horjuvan keskiporvariston oikeistosiipi voi olla vihollisemme, sen vasen siipi ystävämme. Meidän on kuitenkin oltava aina varuillamme eikä annettava keskiporvaristolle tilaisuutta hajoittaa rintamaamme.

Huomautuksia

1 Kysymys on kourallisesta fasistimielisiä politikoitsijoita, jotka olivat perustaneet Kiinan Natsionalistisen nuorisoliiton, joka myöhemmin muutti nimensä Nuorkiinälaiseksi puolueeksi. Saaden rahallista avustusta erilaisilta vallassa olleilta taantumuksellisilta ryhmiltä sekä imperialisteilta natsionalistit erikoistuiivat vastavallankumouksellisiin esiintymisiin Kiinan Kommunistista puoluetta ja Neuvostoliittoa vastaan.

2 Tai Tši-tao — eräs kuomintangin vanhoista jäsenistä, harjoitti yhdessä Tši-ang Kai-šekin kanssa pörssikeinottelua. Sun Jat-senin kuoltua v. 1925 osallistui ajojahtiin Kiinan Kommunistista puoluetta vastaan, valmistellen v. 1927 tapahtunutta Tši-ang Kai-šekin vallankaappausta. Teki itsemurhan helmikuussa 1949, nähdessään Tši-ang Kai-šekin vallan väistämättömän tuhon ja oman asemansa mahdottomuuden.

3 Tšen Pao — Pekingissä julkaistu ns. »Tutkimusryhmän» äänenkannattaja. Tämä poliittinen ryhmäkunta kannatti pohjoisia (Peijangin) militaristeja.

4 Vuonna 1923 teki Sun Jat-sen Kiinan Kommunistisen puolueen myötävaikutuksella päätöksen kuomintangin uudestijärjestämisestä, kuomintangin yhteistyöstä kommunistisen puolueen kanssa ja kommunistien ottamisesta kuomintangin riveihin. Tammikuussa 1924 kantonissa kokountuneessa kuomintangin 1. edustajakokouksessa muotolltiin kolme poliittista peruslinjaa: liitto Venäjän kanssa, liitto kommunistisen puolueen kanssa sekä talonpoikien ja työläisten tukeminen. Tämän kokouksen työhön osallistuiivat toverit Mao Tse-tung, Li Ta-tšao, Lin Po-tšu ja Tšu Tšiu-po. Heidän osallistumisellaan oli tärkeä merkitys senvuoksi, että se auttoi kuomintangia pääsemään siinä vaiheessa vallankumoukselliselle tielle.

Silloin heidät myös valittiin kuomintangin toimeenpanevan keskuskomitean jäseniksi tai varajäseniksi.

5 Mao Tse-tung tarkoittaa tässä omalla maallaan maataloustuotantoa harjoittavia talonpoikia.

6 Tšao Kung-ming — rikkauden jumala kiinalaisessa kansantarustossa.

7 Tarkoitetaan kaikkialle maahan levinnyttä imperialisminvastaista liikettä, joka puhkesi vastalauseksi englantilaisen poliisin Šanghaissa toukokuun 30 pnä 1925 kiinalaiseen väestöön kohdistamien petomaisten vainotoimenpiteiden johdosta. Toukokuussa 1925 useissa Tsingtaon ja Šanghain japanilaisissa tekstiilitehtaissa puhjennun suuren lakkotaistelun tukahduttivat japanilaiset imperiaalistit ja heidän apurinsa, Peifangin miilitaristit. Toukokuun 15 pnä Šanghain japanilaisissa tekstiilitehtaissa työnantajien järjestämässä hyökkäyksessä tapettiin työmies Ku Tšeng-hung ja toistakymmentä työläistä haavoittui. Toukokuun 28 pnä tapettiin taantumuksellisten viranomaisten käskystä 8 työläistä Tsingtaossa. Toukokuun 30 pnä kolmatta tuhatta Šanghain ylioppilasta aloitti ulkomaisten toimilupien alueella agitaation lakossa olleiden työläisten tukemiseksi ja toimilupien peruuttamiseksi. Tämän jälkeen englantilaisen poliisihallinnon rakennuksen edustalle kokoontui noin 10.000 Šanghain asukasta. Mielenosoittajat huutelivat äänekkäästi tunnuksia: »Alas imperialismi!», »Liity yhteen, Kiinan kansa!» jne. Englantilainen poliisi avasi tulen, monet ylioppilaat saivat surmansa ja haavoittuivat. Nämä tapahtumat tulivat tunnetuiksi »toukokuun 30 päivän veristen tapahtumien» nimellä. Tämä petomainen verityö herätti koko Kiinan kansan suuttumuksen, työläisten, ylioppilaiden ja kauppiaiden mielenosoitusten ja lakkojen aalto vyöryi yli koko maan ja siitä muodostui laaja imperialisminvastainen liike.

8 Mao Tse-tung tarkoittaa tässä talonpoikia, joiden on oman maan riittämättömyyden vuoksi otettava vuokralle vierasta lisämaata.

9 Kauppa-apulaiset jakautuvat Kiinassa erilaisessa asemassa oleviin ryhmiin. Tässä tarkoitetaan kauppa-apulaisten enemmistöä. Muut, alempana ryhmään kuuluvat kauppa-apulaiset ovat samanlaisessa aineellisessa asemassa kuin proletaarit.

10 Tarkoitetaan merimieslakkoo Hongkongissa ja jokiliikennetyöläisten lakkoo Jangtsejoella vuoden 1922 alussa. Hongkongin merimieslakko kesti 8 viikkoa. Ankan araisen verisen taistelun jälkeen oli Hongkongin englantilaisten viranomaisten pakko tyydyttää lakkolaisten vaatimukset palkankorotuksesta, ammatillisten järjestöjen toimintavapaudesta, vangittujen työläisten vapauttamisesta sekä kärsimään joutuneiden työläisten ja surmansa saaneiden perheiden avustamisesta. Tämän jälkeen Jangtsejoen laivamiehet ja satamatyöläiset aloittivat lakon, joka kesti kaksi viikkoa ja päättyi niinkään lakkolaisten voittoon.

11 Kiinan kommunistinen puolue aloitti vuonna 1921 tapahtuneen perustamisensa jälkeen rautatieläisten järjestämisen. Vv. 1922 ja 1923 alkoi pääradoilla lakkotaistelu, jota puolue johti. Tunnetuin

näistä lakoista on Peking — Hankoun rautatien työläisten yleislakko, joka alkoi helmikuun 4 p:nä 1923. Helmikuun 7 p:nä englantilaisen imperialismin käskyläiset, Peijangin militaristit Vu Pei-fu ja Hsiao Jao-nan järjestivät lakkolaisten keskuudessa verilöylyn, joka tunnetaan »helmikuun 7 päivän veristen tapahtumien» nimellä.

12 Kailanin hiilikaiokset — yhteinen nimitys Kaipingissa ja Luantšoussa Hopein maakunnassa sijaitseville hiilikaioksille, joissa on yli 50.000 työläistä. Kun englantilaiset imperialistit olivat vuoden 1900 bokseri-liikkeen aikana anastaneet Kaipingin hiilikaiokset, kiinalaiset yrittäjät perustivat Luantšoun hiiliyhtiön. Sitten asetettiin Kaipingin ja Luantšoun kaioksille yhteinen hallinto, ja molemmat siirtyivät täydellisesti englantilaisten imperialistien omistukseen. Näiden kaivosten työläisten lakko oli lokakuussa 1922.

Tsiaotson hiilikaiokset kuuluivat aikaisemmin Honanin maakuntaan, mutta nykyisin Pingjuanin maakunnan länsiosaan. Tsiaotson lakko kesti kesäkuun 1 päivästä elokuun 9 päivään 1925.

13 Šamien — entinen englantilaisten toimilupa-alue Kantonissa. Heinäkuussa 1924 Šamienissa isännöineet englantilaiset käskivät noudattaa uusia poliisiasäntöjä, joiden mukaan kiinalaisten oli toimilupa-alueelle tullessaan ja sieltä lähtiessään esitettävä valokuvalla varustettu henkilötodistus. Ulkomaalaisia ei tämä vaatimus koskenut. Heinäkuun 15 p:nä Šamienin työläiset julistivat lakon vastalauseeksi tätä erottelua vastaan. Englantilaisten oli pakko peruuttaa poliisiasäntönsä.

14 Vuoden 1925 toukokuun 30 päivän tapahtumien jälkeen puhkesi Šanghaissa kesäkuun 1 p:nä yleislakko ja kesäkuun 19 p:nä alkoi yleislakko Hongkongissa. Šanghain lakkoon osallistui yli 200.000 työläistä ja Hongkongin lakkoon 250.000. Hongkongin yleislakko, jota koko Kiinan kansa tuki ja joka kesti vuoden ja neljä kuukautta, oli pitkäaikaisin lakko maailman työväenliikkeen historiassa.

15 Nämä seurat ovat alkeellisia salajärjestöjä. Niihin kuului pääasiassa tilolltaan sortuneita talonpoikia, työttömiksi joutuneita käsityöläisiä sekä ryysyköyhälistöä. Feodaalisella kaudella olivat uskonnolliset ennakkoluulot kaikkia näitä aineksia yhdistävänä pohjana. Niissä vallitsi ankara arvojärjestys. Erällä niistä oli aseita. Seurojen jäsenet pyrkivät saamaan niiden kautta järjestetyksi keskinäisapua ja tiettyinä hetkinä niitä käytettiin taistelussa sortajia — byrokraatteja ja tilanherroja — vastaan. Osallistuminen näihin takapajuisiin järjestöihin ei kuitenkaan voinut pelastaa talonpoikia ja käsityöläisiä heidän asemastaan. Tilanherrat ja muut taantumukselliset saivat useissa tapauksissa valvontaansa nämä järjestöt ja käyttivät niitä tarkoituksiinsa. Tšiang Kai-šek käytti niitä vuonna 1927 toimeenpanemassaan vallankaappauksessa välikappaleinaan. Nykyisen teollisuusproletariaatin voimien valtavasti kasvaessa talonpoikaisto alkoi työväenluokan johdolla vähitellen luoda omia aivan uusia järjestöjään, jolloin nuo alkeelliset ja takapajuiset järjestöt menettivät merkityksensä.